

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kúlingszámla 10489. sz.

A kard és az ekevas.

— Az országos földmivelésügyi értekezlet. —

Nagyjelentőségű volt a nyilatkozat, amit Hazay Samu báró honvédelmi miniszter s az egész hadvezetőség nevében Karácsonyi Lajos honvédelmi miniszteri államtitkár tett azon az értekezleten, amelyet a legfelsőbb gazdasági társadalmi szervezetek az országos hadsegélyező bizottsággal egyetemben rendeztek. A miniszter s a hadvezetőség — a nyilatkozat szerint — a magyar mezőgazdaság ügyét a honvédelem ügyével egyenrangúnak tekintik. Nyilvános publikálása tehát ez annak az évszázadok óta ismert ténynek, hogy a kard és az ekevas még háboruban is egyrangú tényező; annak a közismert igazságnak, hogy az ekevas megrozsdásodása épen oly katasztrófaszerű egy hadviselő országban, mintha a kard is hüvelyében rozsdásodik.

Az említett értekezletet azzal a célzattal hívták össze, hogy ott a gazdák felsorolják azokat az akadályokat, amelyek meggátolták, hogy a szántóföld jövőben való termését biztosíthassa a magyar gazda. De nemcsak az akadályok felmerüléséről volt szó, hanem a gyakorlati gazdák szakszerű tanácsairól is, amelyekkel a bajokat orvosolni lehet, viszont a kormány kiküldöttei hivatva voltak az értekezleten felelős nyilatkozatokat tenni arról, hogy a maguk kivételével hatalmával mily módon iparkodnak segíteni a magyar földmivelésügy bajain. A nagy nemzeti érdekek kölcsönös felismerése okozhatta kétségkívül,

hogy a kormány és a társadalom között ez értekezleten teljes volt az egyetértés. Amit a gazdák kértek, azt minden valószínűség szerint meg fogják kapni, de viszont a kormány elég jogosan azt kérte, a gazdasági társadalom képviselőitől, hogy ők maguk is saját érdekükben minden lehetőleg megtegyenek a társadalmi szervezkedés leghatékonyabb eszközeivel a mutatkozó bajok orvoslására.

Két dolog segíthet tehát a létező bajokon. Az egyik a kormány jóindulata, párosulva a hadvezetőség körültekintő bölcsességével, a másik a gazdasági társadalom szervezetsége. Tudjuk ugyanis jól, hogy a szervezetség erejével minden akadályt le lehet győzni. Az értekezlet végző konkluziójaként elfogadott határozati javaslat is csak ez általános alapigazságok körül forog. A további intézkedések egyrészt a végrehajtó hatalomtól, másrészt a gazdasági társadalom önmaga legfontosabb érdekei iránt kifejtendő igyekezetétől és hazafiasságától függenek és számíthatnak sikerre.

Az értekezlet óta már is megjelent egy kormányrendelet, s csaknem az értekezlet napján a honvédelmi miniszter is rendeletet bocsájtott ki, amelyek szabályozzák a mezőgazda hivatású katonák szabadságolását, a hadifogoly-kérdésts egyéb más dolgokat. Ez a rendelet egyúttal kötelezi a közigazgatási hatóságokat, hogy körzetenkint sürgősen alakítsanak bizottságokat a

gazdák képviselőiből, amelyek valóságos hatósági jogkörrel felruházva vegyék kezükbe a mezőgazdálkodás ügyét. Intézkedés tehát máris történt. A magyar gazdaközönségnek igyekezetén mulik csak most már az, hogy a megalakítandó bizottságokban lelkesedést, igyekezetet, hozzáértést és kitartást beleöntve, a saját legjobban felfogott érdekei szerint intézze a sürgős tavaszi munkálatok, valamint az azután következő összes, a mezőgazdaság s így természetesen a honvédelmet legszorosabban érintő dolgokat.

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LVII. közlemény.)

Nemes Lajos c. szakaszvezető 23 sz. Udvm. Kadicsfalva 1883 ms. — Némethi István 2 sz. Székelyudvarhely 1890 ms. — Nyagrus Dénes 9 sz. Udvm. Felsősfalva 1892, meghalt 1915 május 7. Nyika György 12 sz. Csvm. Gyimesközéplak.

Oláh Ignác c. őrvezető 5 sz. Csvm. Gyergyóholló 1887 ms. — Oláh Mihály 5 sz. Udvm. Homoródalmás 1893 megs. — Olasz József 23 sz. Udvm. Méréfalva 1885 ms. — Olasz Zsuzsán János 11 sz. Kolozsvm. Alsószuk 1885 ms. — Olli Dénes 12 sz. Csvm. Méréfalva 1894 megs. — Orbán I. József 17 sz. Udvm. Miklósfalva 1891, meghalt 1915 május 10. — Orbán Lázár 22 sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1883, meghalt 1915 május 11. — Orbán Márton 19 sz. Csikvm. Gyergyócsomafalva 1886 ms. — Orbán Mózes 4 sz. Udvm. Bágy 1893, meghalt 1915 május 7. — Orbán István címz. őrvezető 2 pótsz. Udvm. Székelyderzs 1883 ms. — Orosz Péter őrvezető 7 sz. Csvm.

Ditró 1889, meghalt 1915 május 7 — Ötvös Károly 22 sz. Székelyudvarhely 1885 ms.

Pál Albert 11 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1892 ms. — Pál Sándor 8 sz. Udvm. Homoródalmás 1884 ms. — Pál András pótt. 22 sz. Udvm. Oroszhegy 1886, meghalt 1915 május 11. — Pál Antal 4 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1886 ms. — Pál Antal 7 sz. Csikicséső 1892 ms. — Pál Dénes őrvezető 5 sz. Csvm. Szárhegy 1888, meghalt 1915 május 7. — Pál Imre 5 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1893 ms. — Pál Gábor 18 sz. Csizentimre 1890 ms. — Pál Gábor 5 sz. Udvm. Zetelaka 1895 ms. — Pál Ignác pótt. 2 sz. Udvm. Kecskisfalud 1892 ms. — Pál János 8 sz. Csikdánfalva 1893 ms. — Pál József c. őrvezető 8 sz. Csikdánfalva 1888 ms. — Pál József c. őrvezető 11 sz. Udvm. Rugonfalva 1896, meghalt 1915 május 11. — Pál József pótt. 4 sz. Udvm. Lővete 1899 ms. — Pál Lajos 10 sz. Csvm. Gyergyóúifalu 1883, meghalt 1915 május 7. — Pál Zsigmond 10 sz. Udvm. Fictosváralja 1883 ms. — Pál István 5 sz. Csikvm. Gyergyóremete 1893 ms. — Pál Dénes II. 4 sz. Udvm. Méréfalva 1895 ms. — Pál K. Pál 20 sz. Udvm. Székelyvarság 1888, meghalt 1915 május 9. — Pálcu Tamás c. őrvezető 12 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1884 ms. — Pálfi Elek 5 sz. Udvm. Hodgya 1884 megs. — Pálfi Mózes c. őrvezető 5 sz. Udvm. Kobátfalva 1892 ms. — Palkó Mihály őrvezető 6 sz. Udvm. Kissolymos 1884 ms. — Palosán János c. őrvezető 12 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1893 ms. — Pap Abrahám 2 pótsz. Csvm. Gyergyóbékás 1894 megs. — Pap Demeter 9 sz. Gyergyóbékás 1894 ms. — Pap Dénes 8 sz. Udvm. Siklód 1892 ms. — Pap Ferenc 21 sz. Csikszentmihály 1884 ms. — Pap Gábor 9 sz. Csvm. Gyergyósalámás 1894, meghalt 1915 május 7. — Pap György őrvezető 5 sz. Szolnokdobokavm. Erzsébetbánya 1881 ms. — Pap János 23 sz. Szolnokdvm. Felsőszűcs 1884, meghalt 1915 május 11. — Pap József 5 sz. Udvm. Benczéd 1894 ms. — Pap Pál 21 sz. Udvm. Benczéd 1884 ms. — Pap István 9 sz. Udvm. Méréfalva 1891 ms. — Pap István 5 sz. Csvm.

Ditró 1894 ms. — Pap János pött. 7 sz. Besztercezenaszódvárm. Szálva 1892 ms. — Pap György Simaranda 21 sz. Csikvm. Györgyóhékas 1885 ms. — Parajdi Károly 5 sz. Udvm. Felsőszfalva 1891 ms. — Pataki József őrvezető 6 sz. Csvm. Kászonyakabfalva 1881 ms. — Pataki Lajos 11 sz. 1893 ms. — Patakfalvi László egyévi önkéntes 7 sz. Székelyudvarhely, meghalt 1915 május 7. — Péter Elek 3 sz. Udvm. Atyha 1893, meghalt 1915 május 5.

(Folytatjuk)

Művészeti estély.

Székelyudvarhely, 1916. febr. 17.

Tüneményes, nagy időket élünk. Remégek az ég és a föld! Forr a világ! És a nagy világháború váról párolgó, fűlledt légköréből, fojtó gőzéből olyan jól esik bár csak pillanatra kiszabadulni, föl-lelékezni és tiszta üdítő levegővel táplálkozni.

Ez a jóleső érzés hatotta át mind azokat, akik február hó 13-án ott lehetek azon a magas színvonalu estélyen, melyet délután 5—7 óráig, a vármegyeház dísztermében tartottak és amelynek középpontjában Szabó Jenőnek Petőfire emlékeztető kisse megtört, szikár, sápadt alakja állott és domborodott ki.

Az egyszerű fekete magyar Kalvinista-papi egyenruha honért élő és hön dobogó igaz, őszinte, nemes szívet takar. És úgy éreztük, mintha hazafias magyar nemzeti költészetünk legkiválóbb alakjai ébredtek volna föl nagy álmaikból és keltek volna ki sirjukból, hogy ismét tündököljenek és lelkesítve, győzelemre vezessenek Szabó Jenő, ez a szerény fellépésű, igénytelen megjelenésű Kalvinista pap, méltán juttatta eszünkbe a nagy magyar költőitriás tagjait, mert ő a Petőfi — Tompa — Arany, nő meg a Vörösmarty nyomdokain halad és lantját az élő magyar költők között nem kevesebb sikerrel pengeti, mint egy Ábrányi E. vagy Gyóni.

Mint sivatagban tévelygőnek a távolban f. lüdnő oázis vagy a tikkadt vándornak az enyhítő „pohár“, olyan jól esett ott lenni, látni, hallani, élvezni és megtapsolni az estély minden szereplőjét és a program minden egyes pontját.

Mint a sajtó sebje a balszemesőpp, a vérző szívre a gyógyító ir: — úgy hatott lelkünkre ama vasárnapi estély. Valósággal nem csak művészi és irodalmi estély, hanem hazafias ünnepély, hogy ne mondjuk Isten tisztelet volt az. Éppen azért, akik nem voltak ott, bizony bánhatják.

A mi lelkünk valósággal megfürdött az igazi magyar nemzeti költészet-életadó, tiszta, üdítő vízében és mintha újra élve, újerőt nyerve, a szuró tövisektől megszabadulva, meggyógyulva és a csüggedésből föleszmélve távoztunk volna el. A vármegyegye zsufozásig megtelt dísztermében, valláskülönbség nélkül foglalt helyet

a nagy és díszes közönség, hogy megtisztelje, ünnepelje Szabó Jenőt, mint egyik elsőrendű élő magyar nemzeti költőt.

Az estélyt Kónya Jancsi kitűnő primásunk kamara zene-zerü szimfonikus kvintettje nyitotta meg és úgy a kezdő zemedarabbal, mint a többi zeneszámokkal is fényes sikert ért el, amit a sok taps és ujrázás igazolt.

A megnyitó zene után Szemér Ferenc, a helybeli r. kath. főgimn. derék tanára, ez a kiváló szónok, tehetséges költő és társadalmunk köztiszteletre méltó tagja lépett a dobogóra és hangulatkeltő, lendületes prologjában éleslátásu szemlélet tartott „nyugati“ költészetéről. Általunk is mindenekben vallott, találó igaz és őszinte szókkal bírálta „nyugati“ költészetét.

Nevén nevezte meg a gyermeket és híven jellemezte korunk idétlen, korecs szülöttét.

Mert — sajnos, de igaz, hogy napnyugatról hozzánk most nem fény és derű, nem honszeretet és igaz vallásosság, hanem csak idegbontó bűvös ledérség és lehaszavlyság jő.

Nyugat mostani költészetét csak pillanatnyi hatást vadász és olyan üres, mint a szappanbuborék, amely a szívarvány szép színeivel kápráztat ugyan, de ha szétpaltan, nyom nélkül eltűnik vagy elandulit és aztán megejt.

S emlértanár világos és biztos tudása, hazafias érzése és pengőju fegyvereit erős kézzel forgatta, finom császarmetszést ejtett és végül megadta a kréyelemdőfűst is nyugati költészetének, hogy aztán Ábrányi — Gyóni — Szabó Jenő és a többi élő, hazafias nemzeti költők érdemeit érintve: ezekre terelje a figyelmet és bevezessen az igazi, törzs-gyökereis nemzeti és hazafias magyar háborús költészet szentélyébe. Hála érte, hogy ezt tette!

Egyéb iránt mi azt hisszük, hogy ez a mostani nagy világháború erős lecke lesz a nyugati számára is és elfog vezetni a megtérés Kalváriájához, ha ugyan még nem lesz késő. Mi azt hisszük, hogy a közeledő tavasszal jöni fog a megváltás és a diadalom is. — Bár jöne is!

A „Prolog“ után Szabó Jenő, a program szerinti, három ízben is szemelvényeket közölt szép, lendületes, mélyen járó és kiváló alakú tökélyvel bíró, hazafias érzéstől duzzadó háborús költeményei közül. — Mind szépek, kedvesek és az aktuális magyar dalköltészet gyöngyszemeivel voltak; de mégis kivált a „Dindár kapitány ur“ és a „Gyáva“ címűek ragadtak meg a hallgatóság figyelmét.

Közben Kiss Lajos telekkönyvezető, a székelyudvarhelyi református kollégium egykori növendéke és a dályai Kalvinista pap-líu háborús és hazafias költeményeket szavalt Gyóni-tól, meg Ábrányitól is. Jól átgondolt, helyes felfogásról tanuskodó, lelkes és temperamentumos szavallata mindenkinek tetszett; de kivált

a tanuló ifjuság tapsa nem akart megszűnni. És nem is ok nélkül, mert a művészi tökélyű minta-szavallat páldaadó volt.

A református kollégium ifjuságát rég nem hallottuk énekelni és éppen ezért mostani szereplése, a hosszas hallgatás után, esemény számban maradt. Örömmel néztük az emelvényre való felvonulást és hallgattuk azokat a szépen szabatosan és kellemesen előadott dalokat, amelyekkel szerepelt.

Mintha a régi, már-már elfelejtett hangok cendültek volna meg ismét az örök ifjuság ajakán és ezek a hangok lelkünk elé varázsolták a Solymossy Endre megdicsőült alakját, ki egy-ör oly szép sikert ért el és annyi babért aratott az ifjusági énekekkel.

Köszönjük a futnak és a karvezető ifju tanárnak is az örömet, amelyet szereztek és az élvezetet, amelyet nyújtottak.

B-d.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium vesztesség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LIX.

Az 1915. évi július 25-én kiadott 200. sz. vesztesség lajstrom szerint:

Barabás István 24 hgye. 3 élelmz. Hszm. Komolló 1877 ms. — Benkő Mózes tüzér 34 táb. tüzérezred 3 üteg Udvm Ujszékely 1892 ms.

Dimény Lajos tüzér 34 tte. 3 üteg Udvm. Vargyas 1891 ms.

Kádár István 24 hgye. 3 élelmz. Hszvm. Zalánpatak 1873, meghalt 1915 márc. 1. — Kotolozsai György III. élelmz. Hszvm. Erőd 1875 ms.

Nagy Balint 24 hgye. 3 élelmz. Hszvm. Kőpecz 1877, meghalt 1915 márc. 1.

Szász Lajos tizedes 24 hgye. 3 élelmz. Hszkvm. Csomakörös 1877 ms.

Az 1915. július 26-án kiadott 201. sz. vesztesség lajstrom szerint:

Badeu Simon pött. 50 gye. Tavm. Felsővidra 1888 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Bánai József tart. 50 gye. 4 sz. Tavm. Tur 1885 hadifogoly (Cabarowsk, Oroszország). — Borbáth János 50 gye. 14 sz. Tavm. Felsőfüged 1891 hadifogoly (Valjevo, Szerbia). — Belu Demeter pött. 50 gye. Tavm. Mezőnagycsán 1885 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Berdea Demeter v. Antal pött. 50 gye. Tavm. Szászavinceze 1881 hadifogoly (Omsk). — Berzán János 50 gye. Tavm. Szászavinceze 1893 ha-

difogoly (Nis) — Bitte György v. János pött. 50 gye. Tavm. Szkerisóra 1883 hadifogoly (Omsk) — Bobán Péter v. Pál pött. 50 gye. Tavm. Lunka 1881 hadifogoly (Omsk). — Bogdán József tart. tizedes 50 gye. Tordavm. Alsóajára 1883 hadifogoly (Omsk). — Bugnár Miklós 50 gye. Tavm. Székelyföldvár 1893 hadifogoly (Nis). — Bunea József tart. 50 gye. 16 sz. Tavm. Alsófüle 1885 hadifogoly (B rnau). — Bunea Péter pött. 50 gye. Tavm. Gyertyanos 1881 hadifogoly (Omsk).

Danes György pött. 50 gye. Tavm. Bisztra 1887 hadifogoly (Mokau). — Dacu János 50 gye. 1 sz. Tavm. Mezőkók 1885 hadifogoly (Omsk) — Dregán János 50 gye. 15 sz. Tavm. Gyertyanos 1889 hadifogoly (Omsk). — Druitrás Miklós pött. 50 gye. Tavm. Szászavinceze 1884 hadifogoly (Omsk).

Farkas Albert pött. 50 gye. 16 sz. Tordavm. Felvincz 1889 hadifogoly (Nis). — Farnos Árpád tart. 50 gye. 8 sz. Tavm. Torda 1886 hadifogoly (Omsk). — Faur Miklós őrvezető, c. tizedes 50 gye. 8 sz. Tavm. Topánfalva 1890 hadifogoly (Omsk). — Fellező Simon tart. szakaszvezető, c. őrmester 50 gye. 3 sz. Tavm. Torda 1889 hadifogoly (Omsk) — Fertya Tódor pött. 50 gye. 1 sz. Tavm. Felsőfüle 1885 hadifogoly (Omsk).

Gisa Sándor tart. tizedes 50 gye. Tordavm. Alsófüle 1884 hadifogoly (Omsk).

Hajdu Miklós Peter pött. c. tizedes 50 gye. 10 sz. Tavm. Ponorel 1884 hadifogoly (Parasin). — Hajduk Miklós Demeter (Pisti) pött. 50 gye. 12 sz. Tavm. Alsóvidra 1891 hadifogoly (Nis). — Hán György pött. 50 gye. Tavm. Fehérvölgy 1887 hadifogoly (Omsk).

Ignácz Sámuel pött. 50 gye. Tavm. Csegez 1887 hadifogoly (Omsk). — Irimije János 50 gye. Tavm. Székelyhidas 1891 hadifogoly (Nis).

Jánk Miklós pött. 50 gye. Tavm. Szászavinceze 1887 hadifogoly (Omsk). — Juga Sándor pött. 50 gye. Tavm. Jndol 1887 hadifogoly (Omsk).

Kaluger Milition pött. 50 gye. Tavm. Mikes 1885 hadifogoly (Omsk). — Kelbaza Vazul pött. 50 gye. Tavm. Bedelő 1879 hadifogoly (Twar, Oroszország).

(Folytatjuk.)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Székely 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

53 esztendő Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Irta: lengyelül **Báró Orbán Ottó.**

XXIV.

A választás lezajlása után a kedélyek lecsillapultak és Ugron Ákos főispán tiszta kézzel, részrehajlás nélkül vezette tovább a vármegye kormányzását.

Dr Sebesi János alispánna történt megválasztása, Udvarhelyvármegyére szerencsésnek mondható, mert sokoldalú szaktudását lekötötte a maga javára. Dr Sebesi kulturmérnöki pályára készült és azt, valamint a kereskedelmi is jó eredménnyel végezte s megszerezte a jogtudori oklevelet is.

Mint az ország legfiatalabb alispánja került Udvarhelyvármegye közigazgatásának élére, de azért kellő komolysággal rövidesen a helyzet magaslatára emelkedett Kulturmérnöki szaktudását is csakhamar értékesíthette, mert az egyes községek kiszáradt vagy tulvizzessé vált rétejeit, személyes ismeretszerzés után, termőképessé tette. Több vízüntőzési műveletet készíttetett el közvetlen felügyeletével és utasításaival.

A Nagyküküllő és mellék folyóinak kiöntésekor bejelentett károk megvizsgálásánál a szemléket maga tartotta s a birtokosokat hasznos utasításokkal látta el a gátak, partvédelmek és folyómedrek rendezése ügyében. Ahol pedig a birtokosok a szükséges műveleteket saját költségükön elkészíteni nem tudták, azokat államsegéllyel segítette.

A víz-szükségben évtizedeken át szenvedő községi lakosságokat az alkalmas források felkutatásával, vízvezetékek létesítésével egészséges, értékben fel sem becsülhető élővízhez segítette s most pompás cementvályukból csörgedez számukra a kristály tiszta víz.

Az 1913—14. évi rendkívüli esőzések miatt a vármegye különböző részein földcsuszamlások keletkeztek. A közlekedő utak, ahol pala-alattalajon feküdtek beszakadtak, elcsuszta. A hidakat és átereszeket a hegyekről leömlő vizek elsodorták, megsemmisítették. A közlekedés több helyen fennakadt, más helyeken pedig nagy nehézségekkel történhetett.

Dr Sebesi kitartó szorgalommal és teljes szakértelemmel látott neki a munkának. Az elcsuszott uttesteket szilárd talajú területekre helyezte, az elsodort hidak helyett a mérnöki tudomány újabb vívmányainak megfelelő hidakat, az átereszek helyett beton átereszeket építtetett, az elsüllyedt uttesteket pedig alagsóvezetékekkel és kemény kötésekkel állíttatta helyre úgy, hogy a pusztulásnak még nyoma sem maradt, sőt az uthálózatok a vármegye területén most sokkal jobbak, mint azelőtt voltak.

Mint maradandó emléket jegyezhetjük fel a Dr Sebesi János alis-

pán javára a korondi Kalonda- és Pálfi-hegyeken elvonuló utrészek át-helyezését, amely nagy munkát muszkafoglyok alkalmazásával hajtott a keresztül. E költséges műveleteknek eszközzésére államsegélyt szerzett és azokat úgy vitte véghez, hogy a pótdókkal tulterhelt községek egyetlen fillér pénzkiadással sem voltak megterhelve.

Jogi tudását a felebbezések útján hozzá került vízjogi és más ügyekben törvényes alapon hozott másodfoku határozatait dokumentálják.

Az 1913—14. évi esőzések nyomán Udvarhelyvármegye területén igen gyenge termés volt annyira, hogy különösen az utóbbi évben a lakosságnak alig jutott félfévre. Erre következett a világháború, mely a munkabíró népet a harcterre szelítette. Az itthon maradt gyámoltalan asszonyok, gyermekek és öregek az éhenhalás veszélyének voltak kitéve, mert a gabonaforgalom egyszerre megszűnt. Kenyérnek valót semmi árért nem lehetett kapni.

Ekkor Dr Sebesi alispán kereskedelmi szaktudását vette elő és egy megbízott szakemberét kiküldve Romániába, tájékozódást szerzett. Majd pedig maga is átutazott és ott államsegéllyel nagyobb mennyiségű törökbuzát vásárolt.

Azonban a szállítás roppant nehézséggel járt. De azért Dr Sebesi ettől sem riadt vissza. Míg mások szállítványait a román határszélén a szabad ég alá raktározták, addig ő befolyásával és ügyességével ki- eszközölte, hogy Romániából az Udvarhelyvármegyével csatlakozó vasúti állomásokig hozták a gabonát romániai vasúti kocsikon.

Az így szerzett törökbuzát a nép között vételárban osztatta ki és ezzel az inségtől mentette meg a lakosságot.

Csak nagyobb tetteit említettem fel, amelyek egymagukban is olyan el nem hervadó bokrétát képeznek, amelynek tartója a székely nép szívében él és azt hálás kegyelettel fogja megőrizni.

Itt, e helyen emlékezem meg Udvarhelyvármegyének egy végtelenül szerény, feltűnni nem akaró kiváló munkás, fenkölt szellemű, sok tudással bíró tisztviselőjéről: Dr **Paál Árpád** vármegyei főjegyzőről. Ez a derék, minta-becsületességű igaz hazafi, a vármegyének Dr Sebesi után jövő embere és nagy a reményem, hogy a felsőbb körök méltányolni fogják az ő nagybecsű értékét...

(Folytatjuk.)

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak jóra való szorgalmas fiú vagy leányt **felvesz** **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy al gimnáziumot végeztek előnyben részesülnek.**

HIREK.

— A trónörökös elismerése

a hős 82-eseknek. Ő cs. és apostoli királyi fensége Károly Ferencz József trónörökös a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es gyalogezred 5-ik tábori zászlóaljja felett tartott díszszemléje alkalmával — mint erről a febr. 2-iki ezredparancs megemlékezik — legfeljebb megelégedését fejezte ki a legénység magatartását illetőleg s egyuttal az összes székely fiuknak a háború alatt tanúsított bátor és vitéz viselkedéséért a legnagyobb dicérettel adózott. A többek között ezeket mondotta: „Derék székelyek, kiváló harcosok, legyen ezért köszönet ti néktek s maradjatok mind végig olyanok, amilyenek eddig voltatok”. Az 5-ik tábori zászlóalj parancsnokának: **Wagner** századosnak, valamint az összes tiszteknek és legénységnek a legfelsőbb szolgálat nevében a legmelegebb elismerését fejezte ki.

— Kifüntetések a 82-es tiszt-

karban. Ő cs. és királyi Felsőge **Teutsch** Vilmos nyug. ezredes, a 82-es ezred ideiglenes parancsnokának az ellenség előtt tanúsított eredményes magatartásáért és működéséért a hadiékítményes Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta s elrendelte, hogy **Rothenary** Albert ezredesnek, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es ezred pótzászlóaljparancsnokának — a szolgálat érdekében kifejtett buzgó működéséért — a legfelsőbb elismerés tudtul adassék; **Bittermann** István hadnagyott (jelenleg főhadnagy) pedig az ellenség előtt tanúsított vitézségeért a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkeresztrel tüntette ki.

— Gábor Áron emlékezete.

Gábor Áronnak, az ágyúöntő székely hősnek emlékezetére Bereczkben emlékszóbot állítanak a székely vármegyék közönségének gyűjtéséből. **Istók** János szobrász művész most fejezte be az emlékművet, a mely mellszoboralakjában örökíti meg Gábor Áront egykoru képmása alapján. A szobor bronzból készült és természetéből levő talpazatán ott lesz annak az ágyúnak bronzból öntött hű mása, a melyet Gábor Áron csinált. Ennek az ágyúnak eredeti képmását Kézdivásárhelyen őrzik a városi tanács termében. Az emlékmű föllállítására és leleplezésére iránt a közel jövőben fog intézkedni a szoborbizottság.

— **Nagy Károly**, az erdélyi reformátusok kolozsvári papnevelő intézetének volt igazgatója, most az egyházkerület főjegyzője, ez a kiváló egyházi szónok, hivatalos egyházmegyei küldésben Székelyudvarhelyre érkezik és vasárnap délelőtt a református templomban predikálni és jelen fog lenni a f. hó 22-én tartandó gondnokbeiktató egyházmegyei közgyűlésen, valamint az azt követő társas ebéden is. Ugy tudjuk, hogy **Peter** Károly, volt alsósófalvi református lelkész és esperes, most egyházkerületi titkár, mint az ig. tanács hivatalos kiküldöttje, szintén körünkbe jön. Hozza Isten mindketőtököt!

— Arany, ezüst és bronz vi-

tézségi érmek s minden elismerés kijár ami székely 82-es hőseinknek, akik a világháború vérfürgeteiben páratlan vitézséggel irták be a székely nemzet örök dicsőségét. Ujabbán Schlager Leó tart. egészségügyi hadapród az ellenség előtt tanúsított vitézségeért az arany érmet nyerte el. I. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: **Gál** András, **Szabó** Lőrinc és **Tartler** János tiszthelyettesek, **Kerecsi** Jenő tart., **Krocsa** Andor és **Vass** János népf. zászlósok, **Lakatos** Béla, **Hlavathy** József, **Töpfer** Károly tart. hadapródok, **Makó** Sándor ezredkürtös, őrmester, **Pal** István őrmester, **Fogolyán** Lukács tart. őrmester, **Sándor** Ferenc szakaszvezető, c. őrmester, **Albert** Elek, **Balogh** Vendel, **Eröss** János, **Nagy** Ferenc és **Simó** József szakaszvezetők, **Csok** Elek, **Sztojka** János, **Miklós** Dénes Mester Ferenc, **Gugyi** Ferenc, **Madarász** János, **Erdély** Imre, **Csata** János tizedesek, **Balázs** Albert, **Bohe** Péter, **Kari** Lajos őrzető, c. tizedesek, **Bors** Alajos, **Sütő** Gábor, **Szász** Antal, **Mezei** Tamás, **Huzos** Antal és **Ivacsón** Illés őrzető, **Ambrus** István, **Benedek** Sándor, **Csatlós** Ferenc, **Regius** Lajos, **Veménac** István, **Boga** Sándor és **Botár** Károly gyalogosok. II. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: **Wolf** Ernő tart. hadnagy, **Embery** Gábor, **Szántó** Dénes, **Nagy** Béla, **Szigetter** Frigyes, **Prokisch** Gusztáv, **Bedő** Gyula, **Russa** Miklós tart. zászlósok, **Márk** András, **Demeter** Viktor egészségügyi tart. zászlósok, **Vinczi** Pál tart. hadapród, **Werthelm** József egyévi önkéntes őrmester, **Subinstein** Mihály törzsőrmester, **Bajnóczky** Dénes, **Knall** András, **Bures** János őrmesterek, **Fuhrmann** Ferdinánd I. oszt. számvevőaltiszt, **Strati** János, **Brendörfer** János, **Siller** József, **Hirsch** Maximilian, **Muntján** Károly, **Martini** Raimund szakaszvezető, c. őrmesterek, **Hromodka** József zászlóalj-kürtös, **Farkas** László, **Császár** Dénes, **Bartis** Dénes, **Márton** Lajos, **Demény** Miklós, **Dimény** Ábel, **Izsi** István, **Molnár** Sámuel, **Csibi** Pál Lajos, **Keresó** Ignác, **Blénessy** Venczel és **Istók** Gergely szakaszvezetők, **Csiszér** Imre, **László** Árpád, **Simon** András tizedes, címz. szakaszvezetők, **Sárossy** József egyévi önkéntes tizedes, **Simó** Mihály, **Csiki** Károly, **Szakács** István, **Vincsy** Lajos, **Mezei** Domokos, **Rácz** Ignác József, **Blás** Dénes, **Sándor** Sándor, **Kovács** Sándor, **Zsok** Lajos, **Sántha** Károly, **Dobay** József, **Csibi** István, **Biró** Albert, **Ferencz** Sándor, **Kiss** József, **Kurkó** Péter, **Szakács** János, **Nagy** Péter tizedesek, **Pall** Ferenc, **Bakai** István, **Mefer** Mózes őrzető, c. tizedesek, **Suchy** Károly, **Keress-tész** György, **Kibédi** János, **Márkos** Dénes, **Fodor** Ferenc, **Kósa** József, **Fejér** László, **Szász** Lajos, **Göde** Mihály, **Lukács** Péter, **Rosenfeld** József, **Hadnagy** Dénes, **Drizy** József, **Gábor** József, **Szakács** Balás, **Szebeny** István, **Póra** János, **Roth** János őrzető, **Kulesár** Miklós, **Kolumbán** József, **Orbán** Dénes, **György** József.

örvezetők, Sánta Benjámin, Ferencz Dömökös, Benedek Gergely, Györfi Lajos, Szentgyörgyi Ferenc, Lávai Márton, Simó Dénes, Kovács András, Chlaid Emánuel, Duduj János, Ambrus Fülöp, Ulrich Karoly, Dénes Ferenc, Hobai Antal, Rubin Philipp, Ilvés Imre, Farkas János, Velési József, Kovács Tamás, Csiki Mihály, Sövény Lajos, Kelemen György, Daradics János, Orbán Karoly, Kis Lajos, Sövény Sándor, Tamás Ferenc, Szabó Ferenc, Balázs József, Balázs István, Borbély János, György István, András Péter, Vizi János, Csiki Ignác, Bözödi Pál, Ince Antal, Füstös József, Sulcz János, Gergely Pál, Pál Lajos, Pázsint Mózes, Baróti István, Fülöp Mihály, Madaras Ferenc, Znieh Emánuel, Lukács Lajos gyalogosok, Császár Sándor, Páll Albert pótt. gyalogosok, Lakatos Dénes, Szabó Sándor, Marton Lajos, Vladár Ferenc, Bebe János népf. gyalogosok. Bronz érmet kaptak: Kovács Péter őrmester, Laiber Adolf szakaszvezető, c. őrmester, Pollátsch Bela 2. o. számv. altiszt, Csomor István, Szakács István tizedes, c. szakaszvezetők, Ferencz Dénes, Czerda Vencel, Sorosán Péter, Szász Lajos tizedesek, Tatár Dénes, Angi János, örvezetők, c. tizedesek, Szilágyi István, Csörgő Vencel, Antal Imre, Baricz Bálint, Rubin Adolf, Veress Mózes, Gergely Balázs örvezetők, Ba-

lázs János, Márton György c. örvezetők, Bálint József, György Sándor, Mafih Rudolf, Bisai Ferenc, Dénes Albert, Tokos Vilmos, Pál József, Kelemen László, Both Salamon, Martonich Béla, Csörgő Lajos, Baló József, Sebők Lajos, Biró Károly, Vincze István, Basch Albert, Márton Ignác, Balázs Dénes, Szabó István, Kórodi Miklós, Úrus György, Gunda Sztancsuj Tamás, Katona János, Mihály, Kajtar Eeliás, Gajdos Pál, Egri Pál, Birtalan Mózes, Váncsa István, Dajka Dénes, Pokov Lukács, Racz János, Silló Imre, Csiki Mihály, Ábrahám Imre, Tamás Imre, Gyopna József, Polgár Karoly, Portik József, Csapó Imre, Péter János, Török János, Puskás Joachim, Varga Sámuel, Ferencz Áron, Egyed Márton, Gál Ignác, György István, Szabó Antal, Bálint Gergely, Gergely Gergely, Borbély János, Bakos Karoly, Kádár Vencel, Merza János, Petersi Imre, Császár Áron, Miklós Dénes, Szász Tamás, Györfi Ignác, Bogyor Géza, Gál János, György Ferenc, Müller Bálint, Nikula Aurél, Hanga Demeter, Stan Vazul gyalogosok, Ferenczi Ferenc és Bérés György póttartalékosok.

— **Reformátusok gyűlése.** Vajda Ferenc református esperes a következő meghívót bocsátotta ki: Az udvarhelyi református egyházmegye Székelyudvarhelyen, 1916. február hó 22 ikén d. e. 10 órakor a vár-

megyeház kistermében rendes közgyűlést tart, melyre a tagok van szorgalmasan tiszteltetve meghívni. Tárgysorozat: 1. Isentis fel a ref. templomban 2. Elnöki megnyitó a közgyűlési teremben. 3. Név-orolvasás és megalkotás. 4. Dr. Sebesi János gondnok beiktatása. 5. Egyházfenntartási alapok létesítése. 6. Az egyházmegye 1915. számadásainak elátása. 7. Siménfalvi körlelkész jelentésének tárgyalása. 8. Valasztások: a) egy lelkesi és egy világi egyházkerületi képviselő; b) egy lelkesi egyházmegyei tanácsos; c) egy világi nyugdíjbiztosági tag. 9. Temetkezési alapszabályának módosítása. 10. Rendes időben benyújtott indítványok tárgyalása. Megjegyzés. A közgyűlést megelőzőleg 9 órakor az e. p. irodában egyházm. tanácsülés lesz. Közgyűlés után közeled, a résztvevők kéretnek, hogy megjelenésüket okvetlen jelentsék be 20-ig az esperesnél.

— **Bolgárest Székelyudvarhely.** A székelyudvarhelyi és kir. 82. gyalogezred kitűnő zenekara e hó 12-én este nagyszabású összhangos hangversenyt rendezett Székelyudvarhelyt, a Budapest-szálló színháztermében a Bolgár Vörös Kereszt Egyesület javára. Az estély védnökei: Dr. Valentsik Ferencné ország-

gyűlési képviselőné, a Vörös Kereszt helyi választmányának érdemes elnöknője és Rothendry Albert ezredes voltak. A zenekar ezáltal is művészi magaslapon álló játékaival gyönyörködte a nagyszámban megjelent közönséget. A harcértre készülő zenekar bucsuzott és ismételtén jótékonyágot cselekedett, hogy a velünk együtt harcoló bolgár testvéreknek a közönségben esett sebeit gyógyítsa. Szép és nemes tett volt, amelynek anyagi eredményét, a 647 K 80 fillér tiszta jövedelmet, Dr. Valentsikó elnökasszony Lázár hadnagytól átvéve és külön az Agrár Takarékpénztár által a jótékony célra adományozott 100 K összeget is csatolva, a Bolgár Vörös Kereszt javára már el is küldötte a 747 K 80 fillért. Felkeres folytan az elnökasszony legmelegebb köszönetét tolmácsoljuk e helyen úgy a derék 82-es zenekarnak számos jótékonyági előadóiért, mint az Agrár Takarékpénztár székelyudvarhelyi fióknézetének bőkezű adományáért.

— **Derzsy Iuka,** Derzsy Géza bágyi anyó és neje Debreczy Ila 9 hónapos forrón szeretett gyermeke folyó hó 13-án meghalt Bágy községben.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkereskedés, könyvnyomda és újságkiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marosstorda-, Torda-aranyos- és Udvarhelyvármegyék független székely érdekei újsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-

hivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

A székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára!

Elkészít mindenféle községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi, ügyvédi, végrehajtói és mindenféle magánügyi nyomtatványokat és állandóan raktáron tartja.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszol. Költségjegyzékkel díjtalanul szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek, plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok, névjegyek, eljegyzési és esküvői kártyák, meghívók, körlevelek és gyászjelentések a legrövidebb idő alatt esinos kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek.

Keresek egy jóra való, szorgalmas fiút nyomdász tanulónak. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzetek előnyben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzletlelke! Hirdetés nélkül nincs üzlet! Hirdessen a „Székelyország”-ban és üzletében okvetlen lendületet fog tapasztalni.

Hirdetések díjszabás szerint. A „Székelyország” megjelenik minden pénteken. Előfizetési ára egy negyedébre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint állandó házi orvos 3 K kapható e lap kiadó hivatalában.